

XXI. RECITAL LJUBAVNE POEZIJE
ŽELJKA BOC

Hod se nas tavlja

Nakladnici:

Općinska knjižnica i čitaonica Marija Bistrica
Radio Marija Bistrica

Urednica:

Ivančica Tomorad, prof.

Prosudbena komisija:

Enes Kišević, pjesnik

Nada Babić, dr. sc.

Vesna Svaguša, prof.

Zrinka Jelaska, dr. sc.

Priredila:

Mira Pižir, mag. bibl.

Likovne urednice, dizajn i vizualna oprema:

ORGANIZAM

Bernarda Cesar

Marija Juza

Tisak i uvez:

XX

Naklada:

300 primjeraka

Marija Bistrica, veljača 2024.

ISBN 978-953-8272-08-0

HOD SE NASTAVLJA

XXI. RECITAL
LJUBAVNE POEZIJE
ŽELJKA BOC

zbornik

Marija Bistrica, 2024.

UVOD

U ovom ću predgovoru najprije malo govoriti o osnovnim pojmovima povezanim s natječajem jer se prema poslanim pjesmama čini da neki sudionici ne razumiju posve što natječaj podrazumijeva, odnosno uključuje ili isključuje. Najprije ću nešto reći o ljubavi, lirici, ljubavnim pjesmama, natječajima, odabiru pjesama, recitalima, a potom o ovogodišnjemu natječaju.

Natječaj za Recital ljubavne poezije Željka Boc uključuje liriku, tj. lirsku poeziju kao veliku skupinu književnih vrsta određenih stihovima i kratkoćom, odnosno treći književni rod koji određuje subjektivnost, osjećajnost i izricanje (ne i druge književne rodove). Lirika je složena prema vlastitim zakonima, pretežno je napisana u stihu (rjeđe prozno, tada se zove pjesma u prozi).

Lirske su pjesme tematski načelno neograničene jer govore o svemu o čemu se uopće može govoriti, ali se ipak mogu utvrditi određene teme, odnosno grupe tema koje se u njoj pojavljuju češće od ostalih. Svojstvene se lirske teme nekoga razdoblja tijekom vremena mijenjaju, katkada se ponovo pojavljuju neke zanemarene, ali se u lirici europskoga kulturnoga kruga češće govori o nekim bitnim ljudskim životnim okolnostima i odnosima poput ljubavi, onoga što je čovjeku sveto, zavičaja, susreta sa smrću, prolaznošću, stvaranja.

Ljubav kao tema

Ljubav je riječ kojoj je opseg sadržaja vjerojatno znatno širi od onoga što ona u svojoj biti doista jest, ali se većina slaže da je ljubav jedan od najvažnijih pojmova u životu. Međutim, znatno je manje

slaganje oko toga što je to točno ljubav. Koliko su različiti ljudi, gotovo da je toliko različito i njihovo poimanje ljubavi, posebno danas. S jedne strane neki znaju da se po ljubavi, od ljubavi i za ljubav živi, s druge strane neki smatraju ljubavlju privlačnost ili sklonost prema nekome, kraću ili trajniju, čak i same povremene tople osjećaje.

U suvremenomu se hrvatskomu jeziku uz imenicu *ljubav* češće veže glagol voljeti jer ima neograničen opseg sadržaja, za razliku od glagola *ljubiti*. Voljeti se može druge ljude, bića, stvari, pojave i drugo: dijete, unučad, oca, majku, djeda, baku, sestru, brata, rođake, prijatelje, Boga, jezik, narod, prirodu, umjetnost, kazalište, film, hranu itd. Može se voljeti i sebe, zdravo ili načinom kao u šaljivoj pjesmi čiji stihovi glase “*Ja volim samo sebe, svog jedinog sebe, Ja volim samo sebe, tog predivnog mene...*”.

Ljubavno pjesništvo

Ljubav je tema pjesništva od početaka književnosti, što znači jedna od najstarijih i najčešćih tema u lirskoj pjesmi, iako je tijekom tisućljeća ljudske pismenosti prolazila raznolikim putem. U srednjemu je vijeku trubadurska ljubavna lirik bila jedno od tri glavna roda (uz epsku poeziju i viteški roman). U novovjekovnoj europskoj književnosti pojavile su mnoge lirske vrste i pjesnički pravci, ali su se i održavale ili oživljavale vrste prijašnjih razdoblja, kao i narodnoga pjesništva. Stoga je katkada teško odrediti vrste pojedine pjesme, posebno ako imaju osebujan ritam slobodnoga stiha. Danas se čini da su najvažnije razlike među opusima pojedinoga pjesnika.

Mnoge odrednice kažu da ljubavne pjesme izražavaju pjesnikove osjećaje prema ženi ili muškarcu, ljubavi općenito, ali i ljubavi prema ljudima, domovini, prirodi... Prototipno ljubavne pjesme pjevaju o *romantičnoj ljubavi*, ljubavi muškarca i žene, izražavajući ljubavne osjećaje, i to samu (čistu) ljubav, ali i zaljubljivanje, zaljubljenost, ljubavnu čežnju, ljubomoru, patnju zbog neuslišane ljubavi ili ostavljenost i drugo.

Iako bi se sve pjesme s temom ljubavi prema nekomu ili nečemu, poput kućnih ljubimaca, slikarstva ili glazbe, mogle smatrati ljubavnima u širem smislu, nije dobro da nadređenica i podređenica imaju jednak naziv. Stoga pjesme o ostalim ljubavima, odnosno predmetima ljubavi imaju druge nazive ili ih (još) nemaju, ali se ne nazivaju ljubavnima, bar ne u užemu smislu.

Pjesme koje pjevaju o ljubavi prema domovini nazivaju se *domoljubnima*; pjesme koje pjevaju o ljubavi prema narodu zovu se *rodoljubnima* (ili *patriotskima*); pjesme koje pjevaju o ljubavi prema Bogu (bogovima ili svetcima) nazivaju se *duhovnima* (ili *religioznima*, odnosno *vjerskima*); pjesme koje pjevaju o tjelesnoj ljubavi zovu se *erotskima*; pjesme koje pjevaju o ljubavi prema prirodi zovu se *pejzažnima*. Čak i ako podjele lirske poezije prema sadržaju (uz spomenute ima još tematski određenih vrsta poput misaonih ili refleksivnih, društvenih ili socijalnih) nisu odveć uspjele, ipak pokazuje neka sadržajna obilježja.

Književni teoretičari još nisu posebno nazvali ljubavne pjesme prema drugim predmetima ljubavi. Iako ima pjesama o ljubavi prema djetetu, kćeri ili sinu, majci, ocu, obitelji, djedovima i bakama, unucima, braći i sestrama, prijateljima, čitanju, umjetnosti, ne govori se o *majkoljubnoj* ili *ocoljubnoj* poeziji (takvo bi bilo Zuppino *Pismo čali*), *roditeljoljubnoj*, *djetetoljubnoj*, *obiteljoljubnoj*, *unukoljubnoj*, *potomkoljubnoj* ili *predačkoljubnoj* poeziji (takva je Cesarićeva pjesma *Predi*), *djedoljubnoj* i *bakoljubnoj* poeziji (njoj bi mogl pripasti Kranjčevićeva *Velebitska baka*), o *sestroljubnoj* i *bratoljubnoj* poeziji (takva bi bila pjesma *Tri moja brata i ja* Josipa Pupačića), *prijateljoljubnoj* poeziji (takvi bi bili Cesarićev *Zapis o vršnjacima*, *Pjesma jednog prijatelja* A. B. Šimića ili *Prijateljstvo Emily Bronte*), *knjigoljubnoj* poeziji, *šumoljubnoj* poeziji (poput Vitezove pjesme *Govor šume*, Tadijanovićeve *Pozdrav šume* ili Nazorove *Šuma spava*) i drugoj poeziji koja pjeva o ljubavi prema rodacima, glazbi, jeseni ili proljeću, sutonu, večeri ili jutru, životinjama i drugim ljubavima. Takvi bi nazivi mogli postojati, moguće je da ih je tko katkada i upotrijebio, ali hrvatski pjesnici očito nisu pisali toliko pjesama o tim temama. Svakako ih hrvatski

govornici nisu uočili ili smatrali važnima da smisle i rabe posebne nazive za njih. Možda se tko osjeti izazvanim smisliti ili prikupiti pjesme koje govore o jednoj od tih nabrojanih tema.

Izvođenje ljubavnih pjesama

Vjerojatno mnogi i ne znaju da se u Hrvatskoj najčešće u veljači, oko Valentinova (prije, tijekom ili poslije njega), na različitim mjestima održavaju recitali ljubavne poezije, razne tribine ljubavne lirike, festivali i slično, na mjesnim idiomima ili hrvatskomu književnomu jeziku.

Izbor i izvođenje pjesama – Na nekim od zbivanja posvećenih ljubavi pjesme koje će se čitati odabiru sami zavičajni pjesnici koji su ih napisali, poput recitala *Svetokriške senje, ljubaf i šmajhlanje* u Svetomu Križu Začretje 2014. (zanimljivo je da na taj recital organizatori znaju pozvati pjesnike iz svojega kraja koji su netom prije zastupljeni u zborniku *Hod se nastavlja*). Na drugima pjesme hrvatskih pjesnika odabiru profesori hrvatskoga i učenici ili gostujući pjesnici, poput recitala u Osnovnoj školi Ivana Mažuranića iz Zagreba 2015. Na trećima najljepše pjesme hrvatskih, ali i stranih pjesnika odabiru profesori i učenici, primjerice u Srednjoj školi Pakrac *Ljubav od riječi* 2015. godine.

Odabirač i izvođač može biti i pojedinac, i skupina ljudi. Često su to profesori hrvatskoga ili tko drugi, poput glumca na recitalu *Ovdje te ljubim* u Dugomu Selu 2019. godine koji je izabrao svjetske ljubavne pjesme ili socijalne radnice koja je zajedno s korisnicima Doma za starije osobe Dubrovnik osmislila recital *Neka živi ljubav* (2020). Kao što se može naslutiti, pjesme mogu izvoditi obični ljubitelji poezije, poput učenika ili starih ljudi, samih pjesnika ili profesionalnih recitatora, glumaca, spikera.

Svrha recitala – Katkada se recitali održavaju u spomen na neku zaslužnu osobu, poput Recitala ljubavne poezije *Čitamo*

i slušamo ljubav u Konjščini 2023. godine ili večeri ljubavne lirike Dubravka Ivančana *Dodir ljubavi* u Velikoj Gorici. Mogu biti jednokratni, višekratni, povremeni ili redoviti, kraći ili dugi, poput Festivala ljubavne poezije Vrazova Ljubica (održava se od 1990. u Samoboru), na kojemu suvremeni hrvatski pjesnici predstavljaju svoje neobjavljene ljubavne pjesme.

Pjesnički natječaji – Katkada se ljubavne pjesme odabiru natječajem. Natječaji mogu biti veliki, poput Međunarodnoga natječaja za ljubavnu pjesmu održana u Zagrebu 2013., na koji su se prijavili autori iz zemlje i inozemstva (među 488 radova autora iz 14 zemalja za antologiju je bilo odabrano 257 radova). Mogu biti manji, poput književnoga natječaj za najljepšu neobjavljenju ljubavnu pjesmu Zvonimir Golob iz Koprivnice 2017. godine. Mogu biti maleni, kao natječaji za učeničke najljepše ljubavne pjesme Osnovne škole braće Radića Pakrac 2019. Mogu biti i vrlo maleni (bar odabirom), poput natječaja multimedijalne udruge *Krčka beseda* i nezavisnoga portala otok-krk.org za najbolju ljubavnu pjesmu 2014. godine na koji je odabrano samo šest pjesama, uz posebno priznanje jednoj učeničkoj pjesmi (a pristiglo je čak 71 pjesma od 28 autora iz svih krajeva zemlje). Odabrane pjesme mogu biti samo pročitane, objavljene na mrežnim stranicama ili tiskane. Priznanja mogu biti usmena ili pismena (na Krku su primjerice bila uručena na proslavi Svjetskoga dana pjesništva 21. ožujka). Natječaji su uvijek na neki način odraz samih natjecatelja, ali i onih koji procjenjuju pjesme.

Jezik

Katkada su pjesme pisane isključivo hrvatskim jezikom, katkada su pisane mjesnim idiomima, što je uvjet na mnogim natječajima i recitalima dijalektne poezije. Katkada može jedno i drugo (primjerice, *Krčka beseda* na natječaju 2014. navela je: “*Poželjno je, no nije i uvjet, da pjesme budu napisane na jednome od govora otoka Krka.*”)

RECITAL LJUBAVNE POEZIJE ŽELJKA BOC

Marijabistrički ljubavni recital koji je već zašao u treće desetljeće svojega postojanja jedinstven je među hrvatskim recitalima posvećenima ljubavnim pjesmama. Posvećen je jednoj osobi, dugotrajan je, natječajan, odabire pjesme na hrvatskomu književnomu jeziku.

Spomen pjesnikinji – Prvo je i najvažnije svojstvo recitala ljubavne poezije u Mariji Bistrici to što je posvećen jednoj mladoj, prerano umrloj domaćoj pjesnikinji koja je u svomju kratkomu plodnomu životu najviše pisala o ljubavi. Za života je izdala samo dvije zbirke, a prošle joj je godine, za *Dane Željke Boc*, objavljena treća, posmrtna zbirke *Nisam otišla*. U Željkinim pjesmama nema imena predmeta njezine ljubavi, on je označen drugim licem, zamjenicama ti, tvoj i svim njihovim oblicima; glagolskim nastavkom prezenta –š poput *promatraš, šutiš, odlaziš*; perfektom poput *pružio si, nisi smogao, sramio si se, zatvaraš*; imperativom poput *potraži, voliš, ne boj se, reci, pusti, prodi, odlazi!*

Simboličnost nadnevaka i datuma – Na recitalu se pjesme prikupljaju natječajem koji se objavljuje u studenome, baš na njezin rođendan 21. studenoga. To je i mjesec kada je pjesnikinja kojoj je recital posvećen tragično stradala u prometnoj nesreći 2002. godine. Recital se uvijek održava na Valentinovo, 14. veljače. Tako će biti čak i ove godina kada Valentinovo pada na Pepelnicu ili Čistu srijedu, prvi dan korizme. Zašto? Jer mu Dan zaljubljenih pravo vrijeme za recital ljubavne poezije u prototipnomu smislu, ali i zato što je jedno od obilježja ovoga natječaja i recitala nasljedovanje ili tradicionalnost. I odana ljubav koja traje i jedna je što se god dogodilo s onim kojega si ljubio, čak kada te on prestane voljeti, zamrzi ili kada ljubljenoga više nema na Zemlji.

Natječajnost – Natječaj se objavljuje javno, što znači da sudionici nisu izravno pozvani. K tomu je međunarodni, iako se najviše sudionika dosada javljalo iz sjeverozapadnih krajeva Hrvatske. Sudjelovati mogu autori koji pošalju najviše *tri* (znalo je biti i pet), do sada *neobjavljene* pjesme, na *standardnomu* jeziku, isključivo *ljubavne* tematike. Neke pjesme nisu objavljene, iako jako lijepe, jer im tematika nije odgovarala natječaju. Ističem prelijepu pjesmu *Unučici*. Na Valentinovo se ne slavi ljubav prema potomcima, ma kako velika i čista bila.

Obilježje je svakoga natječaja da rezultati ovise o poslanim pjesmama i procjeni povjerenstva koje odabire po svojim načelima i ukusima. Katkada može biti znatno više izvrsnih i jako dobrih pjesama pa je konkurencija jaka i neke dobre pjesme ne uspiju biti istaknute, što znači dobiti nagradu ili pohvalu, pa čak niti biti tiskane u zborniku. Katkada je izvrsnih pjesama malo pa sve izvrsne mogu biti istaknute, a to se odnosi i na pjesme odabrane za objavu, što je priznanje samo po sebi.

Ove je godine povjerenstvo bilo četveročlano. Kako je broj paran (što se dogodilo tek šesti put od dvadeset i jedan), nije se moglo odlučiti većinom pa se odlučilo jačinom. Naime, katakada se većina članova, čak i svi, slagala oko vrsnoće pjesme, katkada je jedna polovica članova imala gotovo suprotne procjene pjesama drugoj. K tomu su neki ocjenjivači stroži, daju malo visokih ocjena, drugi blaži, daju ih puno. To pokazuje da su oni samo ljudi dijelom različita ukusa i stava, iako je među njima jedan vrstan pjesnik (po obrazovanju glumac koji zna lijepo izvoditi pjesme) te tri profesorice hrvatskoga jezika. Dva člana povjerenstva smatrala su da izvrstan, majstorski napisan sonetni vijenac treba dobiti *Posebnu umjetničku nagradu*, koja se rijetko dodjeljuje, a druga su dva tražila da treba dobiti prvu nagradu. Što sve to znači? Da je moguće, čak i jako vjerojatno da katkada neke dobre pjesme, a time i njihovi autori, nisu odabrane za tisak, a da bi ih neko drugo povjerenstvo uključilo. No vjerujem da to pjesnike neće obeshrabriti od budućih natječaja.

Na ovogodišnjoj je natječaj 108 autora poslalo 283 pjesme. Zanimljivo je da je točno toliko pjesama poslano i na II. natječaj 2005. Različitost stavova i ukusa pokazuje i činjenica da ove godine nekoliko pjesnika koji su bili isticali na nekoliko prijašnjih recitala nisu ušli u zbornik, čak ni jedna pjesnikinja koje je nekoliko puta nagrađivana pjesnikinja jer su ju članovi povjerenstva vrlo različito ocijenili. Ti primjeri samo pokazuju da i vrsni pjesnici znaju ostati izvan korica zbornika.

Treba reći da je ovo poglavito amaterski natječaj, iako je otvoren svima. Na njega su rijetko slali svoje pjesme poznati(ji) pisci, članovi stručnih književnih društava. Zbog toga se i dogodilo nešto lijepo tijekom njegova trajanja – uzgojio je neke dobre pjesnike, najviše domaće pjesnikinje koje to nikada ne bi ni postale (neke su to same rekle) da se nisu u svojem mjestu ili susjedstvu susrele s tako važnim kulturnim zbivanjem. I možda da ih nije taknula ta lijepa i tragična priča o mladoj neprežaljenoj pjesnikinji (neke su ju i poznavale). Razumljivo je da će prekaljeni pjesnici imati znatno veću mogućnost da budu nagrađeni nego neki koji tek počinju pjesnički koracati.

ODABRANE PJESME NA OVOGODIŠNJEMU, XXI. NATJEČAJU

Povjerenstvo je za tisak odabralo 62 pjesme, dakle oko petinu poslanih (22 %), što je najviše do sada (za dvije pjesme više nego na XX. natječaju). Te je pjesme napisalo 57 pjesnika (53 %), tri pjesnika više nego na dva prošla natječaja. To znači da je više od polovice osoba koje su se natjecale objavilo svoju bar jednu pjesmu u zborniku.

Šest istaknutih pjesnika

Ukupno je šest istaknutih pjesnika, dvije nagrađene pjesnikinje i jedan pjesnik, jedan pohvaljen pjesnik i dvije pohvaljene pjesnikinje. Jedna je od njih, Grozdana Drašković, dobila i Vjenčić Željke Boc.

Nagrađene pjesme

1. nagrada

Irena Stanić Rašin iz Zagreba i Bostona (zaporka 71082) za sonetni vijenac *U ljubavi i smrti* (nije poslana druga pjesma)

2. nagrada

Nikola Kuzmičić iz Zagreba (zaporka Fokus24) za pjesmu *Inkognito* (u zbornik ulazi i pjesma *Malo dolje malo gore*)

3. nagrada

Petra Friščić iz Marije Bistrice (zaporka *Gledam onu staru pjesmu*) za pjesmu *Stara pjesma* (u zbornik ulazi i pjesma *Ona*).

Pohvaljene pjesme

1. pohvala

Aljoša Đugum iz Zagreba (zaporka *Dani od kiše i sjaja*) za pjesmu *Cvijet u njedrima zime* (u zbornik ulazi i pjesma *Lotusi i trešnje*)

2. pohvala

Ljiljana Lukačević iz Ivanca (zaporka *Nedovršena priča*) za pjesmu *Moja šutnja* (u zbornik ulazi i pjesma *Kišni requiem*)

3. pohvala

Grozdana Drašković iz Huma na Sutli (zaporka *Sjeme nade da ljubav još postoji*) za pjesmu *Kao voda* (u zbornik ulazi i pjesma *Koga kriviti?*)

Vjenčić Željke Boc

Grozdana Drašković iz Huma na Sutli dobila je ove godine Vjenčić za višegodišnju istaknutost na Željkinim recitalima. Ove je godine pohvaljena za pjesmu *Kao voda*. Godine 2014. dobila je 2. nagradu za pjesmu *Napokon sam dignula pogled*. Godine 2021. dobila je pohvalu za pjesmu *Mogla bih, ali neću*, godine 2023. za dobila je pohvalu za pjesmu *Pitam se*. Objavljene su joj pjesme još na tri druga natječaja Željke Boc (2016., 2017. i 2022.)

Objavljene pjesme i mjesta gdje žive pjesnici

Osim istaknutih pjesama, tri okrunjene i tri pohvaljene, objavljeno je još pet pjesama istaknutih pjesnika i po jedna pjesma 51 pjesnika. Od tih je 57 pjesnika čak 17 pjesnika, što je gotovo trećina objavljenih i vjerojatno najveći udio muškaraca na ovom recitalu dosada. To povećava nadu da će jednom i jedan pjesnik dobiti prvu nagradu.

Uvršteni pjesnici stanuju u trideset mjesta u Hrvatskoj i jednomu u Americi (prvonaagrađena glavninom živi u Bostonu). Hrvatska su mjesta iz različitih dijelova naše ljubljene golubice. Po nekoliko pjesnika živi u u istomu mjestu, a to su Zagreb (13), Split (4), Marija Bistrica (4), Ivanec (3), Krapina (3), Varaždin (2), Sesvete (2), Đakovo (2) i Samobor (2). Iz ostalih mjesta objavljena je po jedna pjesma jednoga pjesnika ili pjesnikinje, a to su: Hum na Sutli, Donja Stubica, Mače, Vukovar, Donja Zelina, Stubičke Toplice, Odra, Gradište kod Županje, Sisak, Vrbovec, Bestovje, Ludbreg, Turčin, Osijek, Ivanić Grad, Vranjic, Zlatar, Gornji Kneginec, Bregana, Oroslavje, Sračinec.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Prošlogodišnja je Pjesmenica donijela podatke o dobrobiti, odnosno mnogim plodovima Recitala ljubavne poezije Željka Boc. Ponosna sam i zahvalna što sam više od desetljeća mogla sudjelovati na tako velikomu događaju koji je obogatio mnoge pojedince, ali i mene osobno. Moj život obilježio je susret s obitelji Željke Boc, s njezinom kolegicom Mirom Pižir koja je pokrenula taj natječaj i sjajno ga vodila u suradnji s mnogim drugima, s ostalim sudionicima u organizaciji, s kolegama iz prosudbenoga povjerenstva, a posebno s pjesnicima koji redovito dolaze na to velebno zbivanje, posebno pjesnikinjama koje su sudjelovale i u radionicama.

Nadam se da će se pjesnici i dalje javljati na ovaj vrstan natječaj čiji su recitali slavlja pjesništva, umjetnosti riječi i glazbe, likovne umjetnosti te kulturne publike. Recital je toliko toga učinio za samu Mariju Bistricu, bistrički kraj, ljubavnu poeziju u Hrvatskoj i dijelom izvan njezinih granica. Vjerujem da se Željka Boc tomu raduje.

Prof. dr. sc. Zrinka Jelaska

PJESME

NE PITAJ

ne pitaj me...
zašto te volim
jer ne znam ni zašto
ima sunca
zašto slap se
u rijeci rađa
zašto ispod oka suza
je slana
i zašto more toliko
voli mornara
ne pitaj me...
zašto te ljubim
jer ne znam ni zašto
u rosna jutra izlazi srna
zašto noću
spavaju ptice
zašto svijet srebrom
mjesec obasjava
zašto majka
grli dijete svoje
ne pitaj me...
ništa me ne pitaj
samo tiho pored mene
zatvori oči i spavaj
i ne pitaj me
zašto te volim
jer ne znam
ni zašto raste trava...
ma ne pitaj me ništa
samo jače privij se uz mene

ONA

Promatrao sam te,
osjećao tvoju sreću.
Sjedila si na kamenu
i toćala noge u moru
sva zanesena,
oduševljena,
pomalo sjetna.
Stalno si se
hihotala
baš svakom valu
koji je odlučio
pomilovati ti lice.
Tamna kosa
prekrivala ti je
bijela leđa
dok su sa samih vrhova
kapljice žurile
natrag u more.
Svijetla put
vraćala je suncu
još sjajnije zrake.
A ja sam htio,
ja sam samo htio
da je na tvom mjestu
– ona.

LJUBAV

Cvijet običan sunce treba
ne može bez njega cvasti.
Ptica traži visine neba,
bez kiše žito neće rasti.

Baš svaki čovjek ljubav žudi,
riječ nježnu, osmijeh blagi
s poljupcem toplim da se budi.
Od tog žara vječno smo mladi.

Zadrhti srce, nebo blista,
stanica svaka vatrom gori.
Tako zablista ljubav čista
kad bez riječi sto ih zbori.

KRIVA PORUKA

Rodena sam kao proračunati dodatak
na brzinu sklepanog
društvenog sporazuma
dok se sramota
još nije nazirala
ispod
nešto šire haljine
na brzinu skrojene
kod seoske šnajderice,
bez cvijeća i prstena
za što nije bilo vremena,
pa čak i obzira
pred Nižom silom.
Ne znam što je bezuvjetna,
Predana,
neograničena.
Znam što je kaotična,
nepoštena i površna.
Netko mi je u prostodušju
sramoti i siromaštvu
krivo prenio da se od Ljubavi ne živi.
Živi se s Njom,
bez Nje se životari.

BARKA

Htjela bih biti
Mala barka
Što se na valima
Suncu smije
Ništa...
Od mora ne ište
Nad njegovim tijelom
Da bdije

I reče mi ona
Kroz dodire nijeme
Cjelovi moji
Za te su...
Varka
Njega sam vjetar rodi
Ne mogu ti biti
Ni otac
Ni...majka

Ja sam ta
Što razbija stijene
Ja sam...
Barka.

PORTRET ŽIVOTA

Tragovi sanja
drijemaju skriveni
u džepovima
tvog crnog kaputa.

Ogrnuti nježnostima
prvih nam sretnosti.

S imenom ljubavi.

U toplini zjenica
otapala se samoća.

I nestajali su
obrisi mene
u naručju nemira.

S večeri postadoh
voštana figura
u rukama od pamuka.

Sve je izgubilo kretnje.

I kazaljke sata,
jeka koraka stubama
i bujica riječi u novom jutru.

Kiparom te prozvah.

Umjetnikom moga života.

Na koljenima,
u povojima glasne tišine
još molim za boje proljeća.

Na portretu našeg trajanja... KAP!

Kap htijenja ili odustajanja...

MIRIS TEBE

Tvoj miris zavukao se
u niti moje plahte,
na mojem jastuku bezbrižno spava,
šeće mojim umornim mislima,
kraj njega klonula mi glava..
Osmijeh mi titra u kutu usana,
ruke te traže žudeći u praznini,
miluju nabore razbacanog kreveta,
prisjećajući se u tišini..

ODRAZ

Sretnem odraz sebe
u zrcalu.
Ljubav
u očima žene.
Zjenice raširene
upijaju svijet oko mene.
Nitko u sobi.
Samo mi.
Odras moj.
I ti.

Zvezdana Horvatić,
Zagreb

DUGE JESENJE NOĆI

Boja do boje
List do lista
Šapuću priče...

O danu i noći,
O zagrljaju i samoći
Među nama.

Rušeći mostove,
Gradeći zidove.

Boja do boje
List do lista
I jedne tužne oči.
Dolaze opet
Duge jesenje noći.

SAMO MI DOPUSTI

Samo mi dopusti
i dahom ću ti svojim
promrzle prste
zimskim noćima grijati...
a ti,
ti ćeš se smijati, smijati,
i oka dva
kao čarobni izvori
bistrine želja
će sijati,
poput krijesnica u noći,
poput zvijezda na nebu,
poput sunca
što utapa se u morskoj dubini.
Samo mi dopusti
te ću kao krošnja
obaviti se oko tebe,
bedem i zaštita ti biti...
u naručju mome
ti ćeš mirno sniti,
ti ćeš blago sniti,
i ljubav,
što čuvala si za mene,
više nećeš kriti,
a ja,
ja, sa usana tvojih
tu istu ću ljubav
cjelovima piti.

SAČUVAJ ME TIŠINOM

Sačuvaj me tišinom
u uhu gdje još šumi more,
ne daj bijesnom valu
da me kao poruku odnese
ni buri snažnoj, iznenadnoj,
da me kao sol raznese.

Sačuvaj me ljepotom suncokreta,
sa slavonskih polja davnih ljeta,
dok oko poljem lavande šeta
i smiraj u sutonu traži.

Sačuvaj me u glasnom slapu
jedne nabujale rijeke
koja brzacima moru u zagrljaj juri
da se u njegove vale zagnjuri.
Ne daj bujici da me na obalama
u koru vrbe kao znamen utisne,
drvosječe da me zauvijek ne zatru.

Sačuvaj me mukom u noći,
sjajem zvijezda me zaogrni,
pod kaput uspomena me stisni,
zjenici oka me pokloni,
pa hodajmo zajedno dolinom tišine,
neka nas klisure vide zagrljene.

VJETAR

Vjetar je zaljuljao jablane
i skrivena gnijezda među granama.
Ljuluškavim jablanima podario je pjesmu
da umire cvrkutave ptiće
ptica selica.
Livadu je zaljuljao
natjeravši sitne leptire
da se uzjogune.
I smilje,
odnoseći miris usamljenom ribaru
na pučini.
A mene,
mene je uspavao
hladeći mi još toplo tijelo
prekriveno tvojim poljupcima.

TI U SREDINI

Nekad mi se čini
Da ti pričinja dragost
Nagnuti se ko visibaba prema nama i
Gledati njega i mene
Kako svaki na svom kontinentu
Pomalo isto živimo
Pomalo na isti način padamo
I podižemo se
Podmećući jedan drugome leđa
On s rukama na mom vratu u Americi kormilari
Ja s rukama na njegovom ramenu kod kuće
čuvam djecu
S prstenjem istim
U isto vrijeme tužni
U isto vrijeme se brinemo
U isto vrijeme molimo
Pomislino
Koristeći slične riječi
A da i ne znamo
A da ti sve znaš
Jer si nam
Kao zvijezda
Kao ozračje
Među nama

Jer si
U sredini

LJUBAV NIJE RIJEČ

U glavi mi se riječ ljubav nastanila.
Pustila sam je da prenoći,
kažu, jutro je pametnije od noći.
Ujutro sam je potražila.
Probuditi nju sam se odvažila.
No nekako mi je bila snuždena i sjetna.
U mojoj glavi riječi ljubav nije sretna.
Otvaram joj srce, do sad puno bola.
Srce, nekad davno, slomljeno na pola.

Ni u srcu nije htjela stanovati.
Kao da joj se baš htjelo samovati.
Pustila sam je svijetom putovati.
U vrtu je dotakne sunce što neumorno prži.
Riječ ljubav tu vatru jedva izdrži.
Na vjetru odjezdi prema noćnoj zvijezdi.
Ni tu sa zvijezdama nije htjela biti.
Trebala bi putove drugima osvijetliti.
Uz zvijezde bi ljubav samo mogla sniti.

Dotakne je vjetar jesenji, baci je na put mekani.
Ušuškanoj u lišće suho, vjetar joj šapće na uho.
Tu ti mjesto nije, noge te gaze, mraz te ne grije.
Poletjela je ljubav tragom pahulja snijega.
Radosna sanjkama se spuštala s brijega.
Ali ju studen skoro sledi, bolje u srcu da sjedi.
Vratila se ljubav proljetos u moju glavu.
Priznala je da sam bila potpuno u pravu.
Riječ od značenja nije ako je srce ne zagrije.

ČEKANJE

Gospodaru,
najbolji od najboljih,
Odiseju slavni,
što bih drugo, nego da te čekam
godine ne brojim, vjerna sam ti žena
pola mene stalno s tobom je na putu,
bdijem, strepim, u daljinu gledam
noću, za ruku ja te držim snažnu

danju brojim metre sukna crnog,
koprenu od magle širim, noću porim tkanje,
a ujutro snove, prstima od pjene
u nov pokrov pletem, nada još je živa
zore rumene čekam pokraj mora,
dugovrate ptice u oblake puštam
dodirujem ti bradu, prepoznajem bore
čuvam našeg sina, temelj našeg doma i
ognjište staro

poslujem i smiješim se svima,
preživjeti mogu, jer znam, ti živ si,
u našem domu i sjene su glasne,
obijesni su gosti, nestrpljivi prosci
zavodljivo plešu, smiju se i viču,
darove donose, novu gozbu traže,
naše vino piju, natječu se, banče,
molim morske nimfe da te vrate živa

izgovore nudim, osmijeh žene slabe,
pogled zemlji spuštam,
odana i smjerna, odolijevam svima
tihu radost skrivam, da, još te vidim živa,
Odiseju mudri, Laertov sine,
Itaku slavnu traže oči tvoje,
okrećeš pramac, vjetrovi su dobri,
lađe tvoje našem domu brode

CVIJET U NJEDRIMA ZIME

Negdje ispod svih snjegova gustih
raste cvijet kojem ne znam ime
u gluhoj tišini sati pustih
klija sjeme u njedrima zime.

I proljeće novo obećava
neka luda i prkosna vrsta
jer ovo je vrijeme mećava
kad se ne vidi dalje od prsta.

A kako je sad u tvome svijetu
ima li tu i za druge mjesta
hvataš li još pahulje u letu
i je li osmijeh pojava česta?

Lomi li tamo sjeverac grane
prijeti li noćas oluja snježna
što radiš kad se otvore rane
postoji li za te riječ nježna?

Ja odavno nježnost ne izustih
nema ruku da ih moje prime
negdje ispod svih snjegova gustih
raste cvijet, čežnja mu je ime.

MISLIM NA TEBE

Misleći na tebe,
mislim na riječi – pahulje na usnama,
dah na zatiljku – južni vjetar,
i ljepotu lica uz vatru noći
dok lomimo toplu pogaču dana
rukama oblikujući snove
pijani od mjesečine.

Mislim na berača vinograda
na sunčanoj padini podno mi pâsā,
na čempres s korijenom u zemlji
i vrhom što golica nebo.

Misleći o tebi,
mislim na svečanost buđenja u zagrljaju,
na svjetlo što nam plávī oči.
Mislim o poljupcima
stopala pod pokrivačem
i pjesmi u grlu spremnoj za let
do pramenastih oblaka obojenih suncem.

Mislim i smiješim se,
a ljudi koje susrećem
vide kako se smiješim i smiješe se,
smiješe se znajući da mislim na tebe.

KAO VODA

Željela bih biti kao voda:
povukla bih se kad me ne bi trebao,
ostavila bih te da žedaš za mnom,
priuštila bih ti da me zatrebaš,
a tada bih ti se vratila željena i obožavana.

Željela bih biti kao voda:
bila bih čvrsta površina koja bi te držala,
ali i nepredvidiva dubina u koju bi propao,
a ja bih ti omogućila da u njoj dišeš.

Željela bih biti kao voda:
bila bih tvoje ogledalo
koje bi ti uvijek pokazivalo stvarnu sliku,
premda bi to značilo
da se u njega ne bi želio često ogledati.

Željela bih biti kao voda:
jutrom bih ti donosila svježinu rose,
a uvečer kišnim kapima krijepila umorno tijelo...

Sve bih to bila, kada bi želio,
ali tebe zanima vrela pijesak,
suh i škripav pod zubima.
Ne smeta ti što ti ne dopušta govoriti jer ti uskače u usta,
i što ne vidiš dobro jer ti iritira oči.

Uzmi onda ognjenu pustinju zbog koje ćeš usahnuti,
kad ne želiš vodu koja daje život.

Samo, nemoj mi se vraćati po gutljaj
i poželjeti od mene da te ljepljivog i s mirisom na nju
operem u svojoj čistoći.

Jer, od mog je oceana ostalo još samo plitko jezerce
koje odavno ne vrvi životom
i nije u stanju održati na životu onoga
koji ga je isušio...

RUŽE U NAŠIM SRCIMA

Pogledaj,
sred šarene duge
što spustila se u vrt,
dvije crvene ruže,
k'o dva plamteća ognja,
lagano se njišu.
Njišu se u taktu proljetne melodije,
melodije koja opija i budi,
melodije kojom struji ljubav...

Pogledaj,
treperi zrak, toplina leluja,
sumaglica vrućine vrtom se širi...
Trava se suši, listovi opušteno vise
i sve za kišom vapi...
A dvije crvene ruže
k'o dva suncokreta
raširile cvjetove svoje
i mirisom ljubavi
sve oko sebe poje...

Pogledaj,
lišće leprša u vrtu,
padaju latice cvjetne,
dolaze magle i ledene kiše,
a dvije crvene ruže,
opijene mirisima zrelog voća
i toplinom ljubavi iz naših srca,
lelujaju taktovima vjetra...

Pogledaj,
vani sniježi...
Naokolo sve bijelo je,
sve utihnulo je,
umirilo se, zaspalo je,
tek šum snijega se čuje.

A ruže?

Zasute gustim bijelim paperjem,
lagano se njišu,
crvene se kao ukrasi ušiveni na čipki,
kao obrazi promrzli na studeni,
kao nos klauna u cirkusu...

Pogledaj,
još cvjetaju ruže u našim srcima...

PAUNOV REP PREMA ZAPADU

Smiješi se vedra noć.
Pozdravljamo se
smiješkom u očima.
Idemo usporedno
ruke se u hodu dodiruju.
Isprepleli smo prste,
tvoj stisak godi.

Paun je nebom prema zapadu
raširio grimizni rep.
Razmišljam koliko li je košenile
u tom pauna repu?
A ti podižeš moje prste.

Svilom svojih usana
dodiruješ mi prst po prst...
Želiš li? – pitaš.
Više no išta. – odgovaram.
Samo mi obećaj
da ćeš to raditi
dok i moja staza ne skrene
prema grimiznom pauna repu.

DAJEMO SE

Dajem ti se
Rastem od tvojih riječi
Cvatem od tvog dodira
Oblikuješ me
Ono sam što poželiš

Daješ mi se
Rasteš od mojih riječi
Cvateš od mog dodira
Oblikujem te
Ono si što poželim

Poželjeli smo
I u cvrkute smo se pretvorili
U svetost
U dah
U kruh

Plutamo
Tonemo
Izranjamo
Dišemo u ritmu ravnodnevnica

Iz zjenica prosipamo zrnca juga
Ptice nas slijede

Ispreli smo na dlanovima
Toplinu juga
Ptice nas slijede

Na dlanove sijemo toplinu juga

Uhvatili smo u dlanove
S dlanova mrvimo

Ispod krila mrvimo
Toplinu juga
Ptice nas slijede

DALJINE NAS DIJELE

Ti pahuljo, bjelja od snijega,
što lebdiš plaha očiju snenih,
korakom tihim preko užarena brijega,
praćena vjetrom, u zagrljaj meni.

Oluje strašne čežnju ne more,
hrabra prkosi pred njima tu,
riječi gorke ko potok žubore,
puti daleki šibali su nju.

Te pahulje dvije što o ljubavi misle,
potoče vreli, dok žuboriš, znaj,
u čvrstu grudu su se stisle,
zajedno se tope u vječiti sjaj.

U SNOVIMA

Ko krilati Pegaz vilovito jezde,
streme k nebu da dohvate zvijezde
moji snovi od ljubavi tkani.

Slatki snovi što te zlatom zlate,
žarke čežnje što te svuda prate
teško daju danu da se dani.

Jer kad zora plavilom zaplavi,
kad me slavuj biglisom pozdravi,
tešku zbilju ja na srce primam.
Još te samo u snovima imam.

UČINI DA ZAPOČNE SAN

Učini nešto za mene
zvijezde su noćas tako snene
i mjesec blijedi što svijetli u noći
kao da ima umorne oči.
Učini nešto za mene,
obavij ruku oko mene,
pogledom nježno pomiluj me,
topli mi obraz stavi uz usne,
drugom rukom zagrli zvijezde
i nebo cijelo
i mjesec nek blijedi s nama usne.
Učini to malo za mene,
zvijezde su noćas tako snene;
mjesec će svojom putanjom proći,
jutro će doći.
Zarobi nebo u ovoj noći,
stavi zvijezde u moje oči,
u pogledu mom i danju nek sjaje;
postani mjesec što snagu im daje.
Ujutro, kada zvijezde se ne vide
tvoj pogled u mene
zvjezdano nebo
po nama prosut će
iz sna što ne prestaje.
Učini to malo za mene,
obavij ruku oko mene.
Oči moje kao zvijezde snene
tobom su zanesene.
Učini da san započne.
Pogledaj me.

SJEDINJENJE

Tinjajući plamičci
strasnog soneta
zamuckuju prešućeno.

Rapsodija uzburkanosti
razrjeđuje međuprostor
uzaludnog otpora.

Stopljene jedinke
pomno cijede
uzavrele misli.

OVJEKOVJEČUJEŠ

zagubim se lako
u razdobljima

otkrivam se tek
u naborima

zatičeš me
u mimoilasku

lišavaš nas
nezgrapnosti

očovječuješ
dodirom

ovjekovječuješ

KAO DA LJUBAV NE POSTOJI

Tijelo odlazi dugo
Neprimjetno
Koža šumi tiho
Kao da se ništa ne dešava

Nebo miruje, plavo je
Ne iščekuje kapi
Kao da nitko ne plače

Kao mravi skupljamo terete
Težina nas savija do zemlje
Kao da grob ne postoji

Jagodice stiskamo u dlan
Gube sok
Prsti ne osjećaju nevrjeme
Ispod kože

S čunjevima
Poziramo za žuti list
Jednim udarcem sve se može
Srušiti

Mičeš me u sporednu ulogu
Bauljaš u mahnitom traganju sebe
Tijelom odvojenim od
Sreće

Kako smo do toga došli

Kao da ljubav ne postoji

TRENUTAK

Živim od svjetla, ne izlaziš iz sjene
Biram dan, divljaš noću
Pred istim izlogom ne zastanemo
U isti restoran ne uđemo

Na istom mjestu
Jedno usred noći
Drugo usred dana
Njušimo uzajamnu prisutnost

Čekam izranjanja sunca
Ti savršene pomrčine mjeseca
Riječi prosipam bez mjere
Ti svoje stavljaš na laboratorijski preciznu vagu

Sretnemo se u trenutku
U kojem prešutim što želim izreći
U kojem izgovoriš što želim čuti

Sretnemo se u trenutku
U kojem se spaja svjetlost sa sjenom
Tišina s krikom

Sretnemo se u trenutku
U kojem zajedno slave blizina i distanca
U kojem smijeh odvaljuje kamenje s ulaza u pećine

Sretnemo se u trenutku
Prije no što se stopiš sa sjenama

BERAČ ZVIJEZDA

kad
zanoća,
visoko
uspnem se
u krošnju
dječaka
svog

gledam
zvijezde
ubire

ja nisam
zvijezda

ja sam
ptica

što svjetlost
ne umije
...snijeti..

**Snježana
Budanec, Novi
Zagreb – Odra**

STABLO JE IZRASLO IZ SJEMENA TVOJIH RIJEČI

Prezrela sam tvoje riječi
koje si spretno umotao u smiješak.
Naslonio si glavu na moju nutrinu
i čekao da te pustim da me čitaš.
Zatvorila sam knjigu u naletu
bijesa.
Htjela sam ti reći da me ne čitaš
da ne dozivaš moja slova
na prag svojih zjenica jer će ti uništiti
dobru percepciju našeg zajedništva.
Pustila sam da izgori svaki trag našeg dijaloga.
Slovo po slovo poletjelo je u zrak,
udaralo u strop i padalo u dubine šutnje.
Ustao si i ostavio mrvice riječi
da plutaju na površini mog uma.
Ostavio si me da tonem
u mulj bezbrojnih scenarija.
Dan se gasio pod pritiskom
noćnih šaka.
Naleti emocionalnih vjetrova
izbacivali su sitne kapljice olakšanja.
Ti si nježno prsionio prst na pepeo
i rekao da sam ti još uvijek draga...
Riječi su pale kao sjeme u moju nutrinu.
Od njih u meni je naraslo stablo usred emocionalne
pustoši.
Iz tek propupalog lišća poletjeli su noćni leptiri.

MOJA ŠUTNJA

Kako si se samo smeo kad sam ispred tebe stala,
kad je poput noćne sjene maska s tvoga lica pala.
Nitko nije primijetio... jedino sam ja sve znala.

Kako si se samo spleo u te riječi izrečene,
tumačeći što muškarcu znači ljubav jedne žene.
Nitko nije razumio... da se odnose na mene.

Kako si se samo kleo u ispravnost svoga stava,
izgubljen u pojmovima što je san, a što je java.
Nitko nije dokučio... da se plašiš zaborava.

Kako si se lako dao uhvatit u iste mreže,
znajući da zagrljaji u rukama tvojim leže.
Nikad nisi priznao si da pred očima ti bježe.

Kako si se žučno stao braniti od ogoljenja,
skrivajući tajnu srca koja te u srži mijenja.
Nikad nisi dopustio da te nosi snaga htijenja.

Kako si na kraju pao pred pogledom moga oka,
svjestan da je razvalina između nas preduboka.
Nikad nisi pokušao preuzeti rizik skoka.

Kako si tek zadrhtao kad sam otišla bez riječi,
ukopao se na mjestu gdje si htio sa mnom leći.
Nikad nisi odlučio na opasnu stranu prijeći.

Kako si se izgubio kad sam vrata zatvorila,
tiha kao šutnja križa koja te je zasjenila.
Nikad nisi pomislio da sam te zaboravila.

ŠTO AKO...

Što ako se ne probudim ujutro idućeg dana,
ako me ne dočeka novo svitanje,
tko će otvoriti prozor i pustiti u sobu proljeće,
kao naramak drva u rukama unijeti novi dan?
Tko će natočiti mlijeko našem mačku,
na prozoru zaliti cvijeće,
tko će ti skuhati čaj i poljupcem ga zasladiti,
ispeglati košulju čistu, ispeći kolač najdraži?
Što ako sidem na sljedećoj stanici iz vlaka našega života,
a ti produžiš bez mene dalje, tužan i sam?
Tko će za tebe posaditi majske ruže,
okopati žute jaglace i zumbule plave,
tko će ti četkom za cipele sunce ulaštiti da za tebe ljepše sja,
tko će te nedjeljom u crkvu pratiti, blagosloviti svaki tvoj dan,
na lice izmamiti osmijeh dječaćki?
Što ako skrenem ove noći na raskršću života
cestom koja me vodi u vječnost,
tko će ti u večeri studene svojim dahom grijati dlanove,
tko će isplesti mrežu od paralela i meridijana i s tobom loviti
čuda svijeta sjedeći u naslonjaču ispred tv ekrana,
tko će ti od bijelih oblaka sašiti jastuk za najmekše snove?
Što ako iz nekog ljubičastog razloga ne otvorim oči novoj zori,
tko će ti u košaru za voće ubrati posijane zvijezde na nebu?
Tko će ti poljupce kao bombone iz vrećice vaditi
i za laku noć na lice stavljati,
tko će mrežom za leptire loviti tvoje strahove i
zaključavati ih u drvenu kutiju da nikad ne izađu van
i vrate se k tebi?...

...Strah me, a ne znam ima li igdje na svijetu toliko veliki lokot
da zaključam kutiju za strahove i ne dam mu van izaći?
Što ako...

KIŠNI REQUIEM

Kada kiše počnu bez prestanka liti
usred Angelusa upornih ko suze
kojima opraštah tebi kad mi uze
i posljednju nadu – proplakat ćeš i ti.

Tada me na svijetu više neće biti.
Oslobođen život od napora, muke,
predat će se mirno Ljubavi u ruke
i minut će čaša koju morah piti.

Kako ću te naći u vječnoj oazi
kad si me već ovdje na zemaljskoj stazi
ostavio samu u moru gorčine?

Vidjet ćeš – kad zadnja bol u srcu mine
i kad nebo stane bez prestanka liti –
proplakat ćeš i ti... proplakat ćeš i ti.

FIRENCA

Ležim u krevetu kraj žene svoje.

Zraka, *la luce*. Lux se lucis
kroza prozor zrije.
To je mnoštvo zraka prosipanih,
kao krdo izgubljenih dječaka
po svijetu.

I dozivam sunce.

Dodi, sunce, dodi.
Zadi pod moj prozor ð
obraz mi osvijetli.
Moj mladi svježi um osvijesti
svojim zrakama.

Donio sam joj cvijeće
omotano crvenim maramama:
Il fiore per la mia donna,
per la mia bella, bella donna.

I nasmiješi se ona
(u snu još uvijek),
a muškarac je zagrlj
svojim velikim rukama.

U gradu Firenci, u prekrasnome
gradu Firenci.

Il fiore, il sole, la luce,
a moja *donna* u m^ê plavim
očima škilji,
u polusnu
gleda me kako pišem.

Prilazim joj i ljubim je
kao dan zemlju zrakama.
U nama je bezdodirno nešto
spokojna strana čarolija.

NA FOTOGRAFIJI IZ FIRENZE

Na fotografiji iz Firenze
kraj mene stoji jedna žena,
i humanizam, i renesansa,
sva lijepost svijeta umnožena.

Toj ženi sada znadem ime,
i znam joj tijelo, poznam ćudi,
a humanizam, i renesansa,
mi smo si s troje novih ljudi.

**Dragana Kreber,
Marija Bistrica**

POVRATAK

Tu, gdje vrijeme stane
kad naše strane svijeta zapnu o švere,
ja ostanem,
obećam, nikad više.
A ti vratiš se po mene,
uhvatiš me za ruku
i potrčiš
da stignemo proljeća
prije nego rascvjetaju livade,
uhvatimo sunce
prije nego pahulje otopi i sakrije,
uhvatimo let
prije nego se lastavice vrate.
I nas,
uhvatimo nas
kako tražimo jedno drugo
i opet,
potkradaš se ispod obećanja.

MOJA SI MISAO

Sakrij se u moje dlanove,
ušuščaj se poput djeteta
na moja njedra,
dotakni me kožom
mekom poput baršuna
i klizi nježno
da probudiš sva moja osjetila
već odavno usnula.
Sakrij se u najtamniji kutak
mojih snova,
tamo gdje nitko ne zalazi osim tebe.
Moja si misao
jutrom kad se budim,
noću kad liježem.
I sreća moja
i tuga,
sve moje si ti.

SUSRET

Zastanem na putu uraslom u šumu
koja je zaboravila
na jecaj svoga krika dok je on
nastajao
i dopustila mu
da skupa dišu

gledajući u panjeve
koje mi pokazuje
razmišljam pitanjima
koliko puta su me lomili
koliko puta sam se gubila
koliko puta me obljubila mahovina neuspjeha

istovremeno
osjetim miris svježeg vlage
u kojem, poslije duge suše
uživam
gledajući pritom u tragove srne
i prepoznajem
slutnju prisustva
medvjeda, lisice, vuka.

imala sam, u ruksaku, bilježnicu i olovku
nisam ih vadila znajući da
gostoprinstvo

koje mi daruje šuma
šumeći lišćem
u bojama
krvi, naranči, zemlje i
sunca
ne može biti zapisano
kao ni poezija snova
paprati, jela, breza i borova.

zanesena slikama koje spremam
u sjećanja
krenem
prema gorštaku
najvažnijoj osobi
bez kojeg ne bih bila tu gdje jesam

Strpljivo čeka
u sjeni stabla pod kojim
u šutnji šume
izvire život muhare,
crvene od ljepote ludila vlastitog plodišta.
i slutnje blaženstva

SANJAJ

Ponekad kažeš mi: „Sanjaj!”
a ja se snova bojim.
Snovi me zavesti mogu
pa oko toga dvojim.

Moje su sanje k'o noge
što se po žici kreću,
uvijek na granici tankoj
ćutim sjetilnu sreću.

Odbijam sanjati jer se
duša pribojava pada,
ali ti kažeš mi: „Digni
sa zemlje pogled sada.”

Podižeš ruke visoko,
Raj neka sanjam veliš,
al' imam pitanje malo:
sanjati sa mnom da l' želiš?

JOŠ JEDAN KORAK DO TEBE

more je ispralo sve tragove u pijesku
ni jedna stopa ostala nije
ni podsjetnik na mjesto zagrljaja
podno alepskog bora
ni jecaj
ni krik
samo je sjećanje živo
ušuškano u meni
sakriveno u pijesku

bosonoga uranjam
u svjetlucave čestice pijeska
ostavljam tragove novih koraka:
jedan, pa još jedan....
i odjednom cijeli niz mojih stopa
kako bi ti znao da
sam opet bila tu

u osunčanoj tišini jutra
tražim prikrivene tragove nježnosti
razasuto biserje protekle noći
ponovno željna vidjeti te
u stihu
u prozi
na obali

jutros ostavljam jedan korak
i još jedan...
od bora
do mora
do tebe
i s čitavim nebom
iznad nas

ZNAK USPOMENA

Šarmantno privlačna, dražesno vrcava mijenjala se
čas u prozračan oblak, čas u nabujali potok, u svjetlo, u sjenu,
od rogovatne curice u dama pravu ženu.
Mamio me njen vitki stas, zvonki glas.
Širom otvorenih očiju radoznalo je upijala svijet.
Andeo je bila, laganih krila, željela se približiti savršenstvu,
neba se doticala lagano, no njegovu prozračnost cijenila je ledenom,
zemaljsku je šumu voljela, proljetnu toplinu zelenih nijansi
i šušur šarena lišća s rane jeseni bio joj je drag.
Nije marila hoće li u našim srcima zatreperiti ljubav.
Jesam li pritom bio sretan ili nesretan, sada je malo važno,
no teško je bilo bez žaljenja napustiti njeno biće,
njenu kosu mirisavu po svježem smilju, to cvijeće znak je uspomena.

MAČJA LJUBAVNA

da mi je tvoj mačak biti
u krilu tvom spavati
da me maziš dok ti predem
iz ruke da ti jedem

kad umoran se iz šetnje vratim
kao njega, da čekaš s tanjurom zlatnim
bez durenja i bez ljutnje
s osmijehom i bez slutnje

kad bi tvoj mačak bio
obožavanje ne bih krio
kao što taj glumac krije
ne vidi te, rep si mije

oh, da mogu tvojim mačkom postati
u tvoje tople skute se sakriti
makar da ti se pod krevet (i snove) zavučem
pristao bih da i mijaučem

gledajući vas, ljubomora me hvata
pa ti griliš i ljubiš tog dlakavog svata!
željan sam kože tvoje, nježne kao svila
volim te ludo, neodoljiva moja, maco mila!

INKOGNITO

Ja sam skroman i povučen
Introvertit pretežito
Ne volim se izlagati
Volim kad sam inkognito
U ljubavi nemam sreće
I izvisim redovito
Cure nisu baš presretne
Da ih ljubim inkognito
Tu i tamo tek poneka
Što je s drugim zakonito
Silno želi da bi sa mnom
Kadgod bila inkognito
Al ja nisam baš sklon grijehu
Nemoralu općenito
Premda misle da to želim
Kad nastupam inkognito
Neobično da u svijetu
Što prihvaća različito
Svak se čudi kada čuje
Da ja volim inkognito
Meni nije važno je li
Vodoravno okomito
Samo nek je skroz diskretno
Samo nek je inkognito
Ne znam kako to vam mogu
Objasniti slikovito

Kad ne volim niti slike
Radije sam inkognito
Uvijek s tremom pridem curi
Ponašam se grčevito
Ne znam što će kada čuje
Da ja volim inkognito
Čini mi se pošteno je
To joj reći izričito
Pa nek sudi je I joj paše
Da je ljubim inkognito
Pravu ljubav u životu
Pamtim slabo maglovito
Izgleda da čak i moje
Sjećanje je inkognito
Ko što rekoh u ljubavi
Sreće nemam osobito
Al se nadam da će doći
Neka što bi inkognito
Sanjam ženu što me voli
Izrazito silovito
Darovito ubojito
Strahovito vilovito
Ponosito munjevito
Temeljito istinito
i dakako inkognito

SAGA O LJUBAVI

Nekako, s godinama
Sve stare ljubavi postaju jedna.
I lica se u sjećanju izjednače
I više ne znamo
Tko je bio tko.

U osnovnoj školi,
U četvrtom razredu
Bio je dječak.
Ta mala, velika ljubav
Još mi je u sjećanju.
Nikad ju nikome nisam priznala.

Onda je došlo vrijeme
Kaubojskih filmova.
Noćni prolaz i Audie Murphy.
Bilo je to blizu strasti,
Ali je mama saznala.
Cijela familija mi se rugala;
Kako si ja to zamišljam
Da bi mene htio
Gospodin iz Amerike.
Pa još k tome filmski glumac!

Onda sam čitala Zlatarovo zlato.
Pavle Gregorijanec
postao je moj san.
Sanjala sam da sam Dora.
Lijepa, dobra, marljiva,
Skromna, pobožna i čedna,
I da me on jako, jako voli.

Poslije se pojavila Grička vještica.
Crnokosi Siniša
zauvijek me odredio.
Cijelog života svidali su mi se
Crnokosi muškarci.

Mladen, moja gimnazijska ljubav
Uvenula je prije nego je procvala.

Imam knjigu s ljubavnom porukom.
Ne sjećam se tko mi ju je dao.

Na poledini jedne slike
Piše da me voli.
Pitam se tko i kada.

Sve se slilo
U jednu beskrajnu sagu.
Vrijeme je progutalo
Sve moje ljubavi.
Sjećam se samo da je u svakoj
Bilo nešto lijepo.
Svaka me malo izmijenila,
Malo oplemenila,
Malo opametila,
Pretvorila me
U ono što sam sad
I što ću biti
Do kraja;
Možda samo jedna dugačka
Saga o ljubavi.

OPROST

Tiho, sasvim tiho
želim ti prići.
Na tvom mirnom mjestu,
pored tebe
se šćućuriti
i ništa, baš ništa govoriti.

Ispovjednikom
jezero će mi biti
dok tišinu tijelom ćutim
skrušeno se moleći.
Neka traje...

Griehom mojim
nedužan si postao.
Nakrivljena vrba,
čamac bez dna,
napuklo veslo,
suputnici nijemi
pokore što teče.

U hramu ću ovom
čista ostati.
Nebu iznad nas,
ljubav da je oprost,
svjedočiti.

STRAH

Vidio sam kako se rumeni mjesec
naginje preko krovova,
kako raste
i opada,
i da nisi ovdje,
bojao bih se tih njegovih valova,
plima i oseka,
a ti kažeš, vidiš u meni snagu
koja te jača,
i govoriš mi kako je u sumrak
sunce nestalo u Savi
i kako će se mjesec
u močvarama Dunava utopiti
baš kad alasi budu na povratku kući.

Onda me obgrliš, osjećam te svuda,
nalik si stotinama oka ribarske mreže,
a ja se kao koprcam,
ne dopuštam ti,
strah me,
otkrit ćeš sve moje slabosti,
sve moje greške,
pa gledam u nebo...
Okolo su bile čežnjive zvijezde
s bijelim licima kao gradska djeca
i sve što znam je da smo tu, ljubavi moja,
krevet nam je topao,
moje je tijelo bedem da izdržiš oluju, a strah me...
blato moje prošlosti preduboko je za kopanje.

ZAGRLJAJ

Struja svježeg zraka,
tihim korakom iz dječje sobe
izašla si na terasu.

Divan je način
na koji me zoveš,
boginjo moja.

Prilazim ti,
pružaš mi ruke
već umorna i snena,
nježno te grlim
grli me
moja žena.

MALO DOLJE MALO GORE

Malo dolje malo gore
Pokraj tebe prolazim
Ispod glasa slatko pjevam
Tebi srce razgalim
Ti se praviš koda si se
Posve poslu predala
A znam da bi i ti sa mnom
Najradije pjevala
Ostavi se sada posla
Iskradi se bar na čas
Da te grlim nježno ljubim
Da ti čujem topli glas
Već je vrijeme i ja moram
Opet na put kretati
Kad se vratim milo moje
S tobom ću se vjenčati
Živjet ćemo jedno s drugim
U poslu i zabavi
Proživjeti čitav život
Sretni i u ljubavi

KRUG

Voljena si...
i takvu kao misao
nedjeljivu
u sebe ću položiti.
Tamo gdje okom
ne ponirem,
a ima me.
Pokazat ću
...ti...
kako se uz mene
nikada ne umire.
I takvu te
dati u rukav svjetla
...u krug vječni...
Duboko
u sebi netaknutom dati,
sve do gore u naše zjene
gdje ljubav
...smrti
se otima...

ZAVJETRINA

Već bi me odavno otpuhao južni vjetar,
već bi odavno zameo sve tragove mojih stopala,
čak bi izvjetrio sav strujeći miris kamilice
preostao u zraku nakon svježje oprane kose
i od mene ne bi ostao ni trag,
ni moj pas što vjerno leži na pragu ne bi me se više sjećao
da nisi postala moje utočište,
moje uporište.

Ti si moja zavjetrina
uvijek nadohvat mojih ruku
da me vjetri ne otpušu.

Ti si moje sidro duboko usidreno u mirnoj uvali,
moji ankeri izbušeni kroz lapor u tvrdu stijenu,
moji temelji na kojima sam gradio bivanje,
kojima sam tkao niti svojih snova
u zavjesu što sputava hlapljive misli.

Ti krov si moj štiteći od svih nevera,
ti si korijenje moje
urašteno u srž moje žudnje,
eliksir prožet srcem mojim.

Ti si moja zavjetrina,
u kojoj ostajem
uvijek nadohvat tvojih ruku
da me vjetri ne otpušu.

LOTUSI I TREŠNJE

Pod reskim svjetlom izlazećeg Sunca
tvoje su oči lotusi u cvatu
dan rasipa u dlan biserna zrnca
za sjajnu nisku na tvom golom vratu.

Na periferiji vlakovi tutnje
proljetni vjetar krošnjama se krada
dozrele za ljubav i sate šutnje
tvoje su usne trešnje ovog grada.

Mi budni tkamo svilenkaste snove
u lebdećoj sobi na prvom katu
lotusi plavi svud po meni plove
ono trajno uvijek je na dohvat.

Neka kažu da Mrak osvaja prijesto'
da je u nama rijeka kišne tuge
nas će sačuvati skriveno mjesto
i okus slatkih trešanja kraj pruge.

SPOMENAR SREĆE

Pred njenim očima pretvaraš se u
Zaigranog dječaka
Skidaš cipele
Ulaziš bos u svjetlucavu vodu
Mreška se boja azura po tvom
tragu
Mičeš težak kamen golim rukama
Hvataš hobotnicu
Oči joj se cikle ovlažene
Tvojim činom
Sve u njoj raste s vodom
Cijedi ti mokre rukave
Podiže ih bliže Suncu
Hodočasti tebi, nebu i moru
U spomenar sreće
Blaženi trenutak upisuje

MILODAR

Dok podvlači se nevidljiva crta,
a žudnja rasplinjava ko balon od pjene,
ćuh vjetra muti ustajalu vodu
u duši nastanjenoj sjenama blijedim,
nesigurna koraka u laganu hodu.

Tijelo priziva dodire strasti bivše
dok iza tvoga naborana lica
oči tek naziru ljepotu, nejasno je vide.
Usne prepoznaju okus zrelih poljubaca
pa se skupe u crtu kao da se stide.

U dobi jesenjoj, kad duše smiraj prose,
meni, koja već odavna nisam mlada,
i tebi, koji kažeš da nemoćan si i star,
Nebo posljednju ljubav šalje
ko utjehu, ko milosni dar.

KOGA KRIVITI?

Koga kriviti zato što neću biti majka?
Sebe, jer sam mislila da to neću umjeti?
Ili tebe, jer me nisi pokušao razuvjeriti?

Koga kriviti zato što umjesto djece u boli rađam pjesme?
Sebe, jer ne znam drugačije liječiti srce?
Ili tebe, jer si ga ranio?

Koga kriviti zato što najljepše godine provodim u
razočarenju?
Sebe, jer sam maštala o nemogućem?
Ili tebe, jer nisi ostvario nijedan moj san?

Koga kriviti zato što i dalje samujem?
Sebe, ponosnu i tvrdoglavu?
Ili tebe, jednako uznositog i usamljenog?

Koga kriviti zato što nemam nikoga tko će me utješiti?
Sebe, jer glumim da mogu sve podnijeti sama?
Ili tebe, jer naivno vjeruješ mojoj glumi?

Koga kriviti zato što ću teret starosti nositi sama i
zaboravljena?
Sebe, jer me svi izbori nehotice vode prema tome?
Ili tebe, jer si izabrao bijeg umjesto borbe za nas?

Koga kriviti?

Nema odgovora na to pitanje.

Život mi je uvijek utirao put prema samoći,
a ona me je dočekivala raširenih ruku.

I kada je pitam koga kriviti,
uvijek zatvorim uši dok izgovara:

„Sama si tako htjela...”

ZIJEVALICE IZNAD CRKVENIH VRATA

Crvene zijevalice niknule iz pukotine
točno iznad ulaznih crkvenih vrata.
Na strmomu, crvenom krovu crkve
odmaraju se dva bijela galebova jata.

Bistri pogledi galebova vide daleko:
palme i brodove i mirno more u luci,
preliveno blistavim, tekućim zlatom,
koje iz plamteće kugle s nebesa curi.

Po moru bijeli jedrenjak plovi,
vruće je i iskre i bljeskaju u zraku
a kada padnu u sveobuhvat vode,
potonut će duboko, žudeći crnomu mra-
ku.

Na samomu vrhu trajektnoga gata,
iza svjetionika s malo hlada,
odmara se mršavi pas skitnica,
slijepi putnik s broda iz nepoznata grada.

Zašto su odjednom galebovi poletjeli?
Preplašila ih crkvena zvona.
Misa je kraju, izlaze ljudi,
gospode u svili, u crnomu gospoda.

Među njima je mlada žena
u kratkoj, crvenoj haljini.
Vrlo je tužna i vrlo lijepa.
Zbog čega mora tužna biti?

Htio bih znati za kim joj srce dršće
pod križićem na lančiću od zlata?
Komu cvjetaju samonikle zijevalice
iz pukotine iznad crkvenih vrata?

ŠAŠAVA PROLAZNICA

Jutro je, rano, svježe...
Puno mirisa i opojno...
Stojim na balkonu
pušeć' svoju prvu lulu, tajno.
Naišla je, smješkajući se.
Mahnula mi bezazleno,
a imala je na sebi
nekakvo kričavo odijelo.
Opijen mirisima jutra
uživao sam u rađanju sunca...
Mislio, ni sam ne znam na što...
Zašto li se tako ponijela...
Tko zna, šašava prolaznica.
Osjećam, dim me polagano guši
iskreno, više mi se i ne puši.
Rosa mi gustu bradu natopila,
a ona se u mnoštvu prolaznika izgubila...
Ko dječarac neki što susjedu breskve je krao.
Prvi korak pa pogrešan,
a ona meni tako smjelo
još kroz misli mi procuri...
Susjed bi digao galamu.
Ta, moja šašava prolaznica i njezino kričavo odijelo.

STIHOVE TI... KAZUJEM

Stihove ti kazujem, Dušo, iz
drvenog tijela oble lađe dok
ćutim svitanje pučine
iza obzora Zemlje i
naše ispisane povijesti
u ardurima mora.

U ispreplitanju golih kamenih prstiju
trudbenik tvojoj Duši
izranja školjke i
predaje vode iz uvale
vodi otočja tvog,
tvom bežičnom tijelu,
tijelu od zvuka valova.

Ti prihvaćaš strune iz mreže,
prepoznaješ dodire i *mehak* dah
koji klizi niz krljušti
tek izvađene ribe s daleke pučine
dok predaje se vodi iz tvoje uvale.

Ponornice Zemlje miluju te
„G” tonovima iz drevnih dubina.
Na početku smo naše pjesme, opet
ljubav je tad... izvor

MOJA TORBA

Mojoj torbi nedostaje reda
kao i mojim besanim noćima.
Razbacana je toaletna torbica,
maramice, računi i bilješke
poput izgužvane postelje
nakon neurednog i nemirnog sna.

Mojoj torbi nedostaje topla ruka
sretno zaljubljene žene
koja će pažljivo slagati svoju šminku,
uređujući se za voljenog čovjeka.
Moja torba tuguje, u crnoj rupi ponora
taloži svoja tjeskobna previranja.

Moja je torba arhiv odbačenih snova,
krivac što stopala postala su hladna.
U dubini čuva pjesmu ljubavnu,
suzama umrljanu, nikada do kraja pročitano.
Riječi nježne ona ne prihvaća,
izbodena je odviše sigama srama.

Moja torba, moja grba preteška,
postelja je hladna na ramena bačena.
Zbog nje me više ne dotiču topli snovi
mada spavam u čarapama koje me griju.
Zbog nje me dotiče nemir i nebriga
...mojoj torbi nedostaje reda.

SRETNA NOVA

kad ti prijateljica
u silvestarskoj noći
u poruci javi
da sretnu novu
čeka sama
i da joj je baš dobro
jer čita tvoje pjesme
i da će i ponoć
dočekati uz tvoju knjigu

pitaš se: jesam li joj
toliko drag
da baš mene čita
u najludoj noći

je l' to ona mene voli
u pjesmama mojim

kao, nisam kraj nje
al' one su tu, nadohvat

umišljam? ma ne,
volim kad me vole

veselo mašem repom
na mali znak pažnje

čitav svijet živi od pažnje

ali, kad spustim rep,
vidim da su, ustvari,
ovi moji versi
onaj poznati zagrebački melem
za ranjenu dušu

lirika puna radosti
čista poezija
kao Cesarićev oblak
krvareći ljepotu

koja moju prijateljicu
grli u zimskoj noći

Zdenka Matijaš Jozić,
Zagreb

MLADA PJESNIKINJA

Bila sam na promociji
zbirke poezije
mlade pjesnikinje.
Podarila nam je večer poezije
duhovne tematike,
uz to, pisane na dijalektu.
Melodioznost hrvatske riječi
sjeverozapadno od Zagreba
impresionira me godinama.
Kada je recitirala na dijalektu,
jedino čemu sam se mogla prepustiti
mekoća je njezinih vokala i dvoglasa.
Dobro je učinila što je knjigu
tiskala kao dvojezičnu.
Svaka pjesma prevedena je
i nama standardiziranim od rođenja.
Moderatorica ju je, hvaleći njezinu bilingvalnost,
u jednom času upitala:
„Posjedujete rijetku sposobnost
prenošenja emocija slušateljstvu.
Bavite li se možda i glumom?”
Pjesnikinja je odgovorila:
„Sada više ne.
Ali, kratko dok sam bila u braku,
jesam.”

U LJUBAVI I U SMRTI

sonetni vijenac
(Andriji)

I.

Uvijek si uz mene i uvijek ćeš biti;
Ko nekad u javi, u snima si sada.
Ko planeti k zvijezdi u vječnoj orbiti,
Tako i ja k tebi u sjećanju padam.

Pa se sjetim starog stabla jabukova
Na kojem je gnijezdo zlatna vuga svila,
A u duplji gore spavala je sova.
Mlad si bio tada. Ja mlada sam bila.

U voćnjaku još i danas kruška cvate
Koja s povjetarcem na nas latī sàsu.
Upitao si me bih li pošla za te;
Najsretnija bijah s tobom u tom času.

Postah tada tvoja nevjesta, u bijelom.
Ljubav bezvremena dršće mojim tijelom.

II.

Ljubav bezvremena dršće mojim tijelom
Koje i dan danas samo tvoje pamti.

Postadosmo jedno u poljupcu vrelom;
Moje srce za te istim žarom plamti.
Ogledam se. Ovdje sve je ko i prije:
Kuću, njivu, voćnjak i postelju spremam.
Sve postoji, stoji, samo tebe nije;
Sve drugo bih dala, samo tebe nemam.

Na jastuku, halja srmom izvezena;
Bisere sam bijele u nju uplitala.
Sada leži tako na pol dovršena;
Ostala je tamo gdje sam i ja stala.

I hoće li ikad dovršena biti?
U ruci mi konac sa svilenom niti.

III.

U ruci mi konac sa svilenom niti,
Kroz ušicu provući više ga ne mogu.
Sjećanjem ću naše uspomene šiti
U ovome svome zadnjem monologu.

A još jučer kao (kako vrijeme leti)
Na prstenjak si mi zlatan prsten metn'o.
Kao ptičica je što brzo odleti
Ta blažena mladost, divno doba sretno!

Naša prazna kuća i sad čuva zvuke
Veselja i sreće što nam Bog je dao;
Molitve i pjesme, ciku, nestašluke –
Kao biser smijeh se kućom prosipao.

Uvečer, uz priče za kakvim posijelom,
Biser bijeli nizah svojom rukom bijelom.

IV.

Biser bijeli nizah svojom rukom bijelom
Dok je pokraj peći žuta mačka prela.
Uz okvir kamina s vatrom dogorjelom
Stoji tvoja slika, davno požutjela.

Kamo nestale su izrečene riječi,
Hoće l' ih mi ikad povratiti jeka?
U samoći mukle noći, što mi priječi
Da ih na tren čujem, makar izdaleka?

Svi uzdasi naši kamo su se djeli?
Titraju li negdje u zraku, ko prije?
Zar nestali da su, sasvim izbljedjeli,
Kao da ih nikad prije bilo nije?

Uzmem halju što još na tebe miriše,
Ali biser nizat ja ne mogu više.

V.

Ali biser nizat ja ne mogu više,
I dok liježem tiho na postelju meku,
U svom tužnom srcu želim ponajviše
Sanjat onu sreću prošlu i daleku.

Živjeli smo život ko godišnja doba:
Čovjek, kao potok, stablo ili stado,
Određen put ima od zipke do groba –
Bujali smo, cvali u proljeće mlado.

Jačalo je blago u polju i staji,
Veliku je plodnost dobri Bog nam dao;
U toru i kući, mnogi porođaji –
Nizali smo draga čeda, biser kao.

I još zveči praznom kućom dječja vrisaka;
Vidim da već žuti od bisera niska.

VI.

Vidim da već žuti od bisera niska;
A ko visibaba što se sunca hvata
Od proljetnog jutra orošena, skliska
Dičila se nekad oko moga vrata.

Ushićene laste oko staje kruže,
A dvorištem mîri blago cvjetna lipa;
Propupale tek su presađene ruže.
Čuje li se vrtne ogradice škripa?

Odjekuju stazom koraci li tvoji?
U slušanju pomnom opet me omete
Klatno starog sata koji vrijeme broji:
On broji minute, a godine lete.

Halju, biser, konac ja ne trebam više –
Iglu moje ruke davno ostaviše.

VII.

Iglu moje ruke davno ostaviše,
A nekad sam vezla, krpala i šila.
Neumorno vrijeme stvari, ljude briše;
Nekad gorda leđa su se pograbila.

Cestica krivuda, žitom opasana,
Ravna polja zlatnim klasjem odbljeskuju;
U podnevu vrućeg žetvenoga dana
Glasovi se trudnih žetelaca čuju.

Pod kosom je, kojom dobar urod slave,
Jarebičje gnijezdo, paukova mreža.
Suncokreti teške savili su glave –
I moja je glava sve slabija, teža.

Pada mi na grudi, pognuta i niska –
I smrt mi je draga, željena i bliska.

VIII.

I smrt mi je draga, željena i bliska
Ko za vruća dana plavičasta rijeka
Što prska i pršti od dječjega vriska.
Od negdašnje sreće – ostala tek jeka.

Voćnjakom se plave prve šljive zrele,
U travi miriši djetelina bijela.
Opslužuju cvijeće radilice pčele,
Pod orahov hlad je skotna kuja sjela.

U samoći moga opustjela doma
Sjećanja se šire ko pupovi cvjetni,
Prepuni oblika, boja i aroma,
Dok napolju vlada gorući raj ljetni.

Misao se svaka oko tebe vrti,
U ljubavi isto kao i u smrti.

IX.

U ljubavi isto kao i u smrti
Vladala je vječnost, vladat će, i vlada,
Misleći na tebe, mio teret prtim,
U vječnosti našoj živim svoje sada.

Neugasla žudnja mome nespokoju
Otvora još šira do nemira vrata.
Oblačić se giba mušica u roju;
Uhodanom trasom lete ptičja jata.

Jesenje popodne. U kratak san padam,
Čini mi se da, u trenu nadahnutom,
Simfoniju boja sva priroda sklada:
Pleše bojom smeđom, crvenom i žutom.

Kao da od tebe poruku mi šalje:
Snove ponajljepše snivat ćemo dalje.

X.

Snove ponajljepše snivat ćemo dalje –
Tâ me drži nada, utjeha i vjera;
Izgubljenu boju povratit će halje,
Zabljesnut će opet niska od bisera.

Zrak kestenjem diše, grožđe moštom kipi,
S obronaka šumskih mek se šapat širi.
Hladnjikavu kišu što lagano sipi
Da osjeti, načas krtica izviri.

Na cio kraj pada večernja tjeskoba;
Proviruju gdjegdje iz magle međaši
Ko čuvari nijemi nepoznata groba.
U smiraj života zašto da me plaši

Slika smrti što se ispred mene vrti?
Mrtav ti si, a ja – sve sam bliže crti.

XI.

Mrtav ti si, a ja sve sam bliže crti
Koja nakratko još od tebe me dijeli;
Spremajuć se na put tajni, neotrti
U petnaest soneta pjevam život cijeli.

Umorna već, zemlja napita i sita
Na zaslužen san se svoj godišnji sprema;
Neumitno svome kraju jesen hita.
U vazi se suši zadnja krizantema.

Sve duže i crnje razvlače se sjene.
Dižem se polako da upalim svijeću
I već plamen baca sjene iskrivljene –
Noćni moljci oko skore smrti lijeću.

Na kraju, i mene dočekat će ralje
Razdjele što smrtno u besmrtno šalje.

XII.

Razdjele što smrtno u besmrtno šalje
Ne bojim se, nego, kao svaka rijeka,
Hitam k ušću kog su moje sudbe tkalje
Odredile moru koje na me čeka.

Napisana, eto, i moja je knjiga
U toj nepreglednoj knjižnici – životu
Što se topi kao odlomljena siga.
Ima li još mjesta za jednu fusnotu?

Pod ledenom korom sve što živi, sniva;
Proviruje samo crkvica na brijegu
Dok mečava svojom oštrom metlom skriva
Zadnje zečje stope u debelom snijegu.

Tako jedna stvarnost drugu stvarnost časti;
Tebi uskoro ću u zagrljaj pasti.

XIII.

Tebi uskoro ću u zagrljaj pasti
I ostati tako, dokle vječnost stoji;
I dok našu ljubav pjesmom hodočastim,
Posljednje minute neprisustva brojim.

Osvjetljuje halju mjesečeva zraka
I pod njenim srebrom biserje se sjaji
I smije se na me. Iz gluhoga mraka
Ponoćni se samo čuju otkucaji.

Unutra i vani ista je praznina;
Osim jedva čujna mišjega cijuka
Iz rupe u zidu, svud vlada tišina.
Uskoro će moja dotaći te ruka,

Ko zastor će maći oblaci se tmasti,
I uživat ćemo u beskrajnoj strasti.

XIV.

I uživat ćemo u beskrajnoj strasti
Ma gdje da nam bilo krajnje konačište.
Kako java i san mogu čvrsto srasti!
Sanje su moj azil, moje utočište.

Uz posljednji titraj svijeće što se gasi
Tvoj me mio oblik pozdravlja iz mraka,
Zove: „Dođi, mila, konačno se skrasi,
Ugodna će biti zajednička raka“.

Polako dok glas tvoj izà sna me budi
I napuštam sjenke zemlje zaborava,
Dok proljeće mlado novim jutrom rudi –
U šalici kave pozdravlja me java.

Podarim ti smiješak, nasmiješiš se i ti;
Uvijek si uz mene i uvijek ćeš biti.

MAGISTRALNE

Uvijek si uz mene i uvijek ćeš biti,
Ljubav bezvremena dršće mojim tijelom.
U ruci mi konac sa svilenom niti;
Biser bijeli nizah svojom rukom bijelom.

Ali biser nizat ja ne mogu više –
Vidim da već žuti od bisera niska;
Iglu moje ruke davno ostaviše
I smrt mi je draga, željena i bliska.

U ljubavi isto kao i u smrti
Srove ponajljepše snivat ćemo dalje;
Mrtav ti si, a ja sve sam bliže crti
Razdjele što smrtnu u besmrtnu šalje.

Tebi uskoro ću u zagrljaj pasti
I uživat ćemo u beskrajnoj strasti.

STARA PJESMA

Kada pronađem staru pjesmu,
pristupam joj oprezno;
iznova iščitavam retke
pa unosim promjene
ona sve trpi.
Pa ju čitam ponovo,
brzo, sporo,
tiho, glasno,
ne buni se
kao da željno iščekuje
novu promjenu,
nove riječi
da ju obogate, osvježe.
Prošlo je vrijeme,
stvari se mijenjaju,
a osjećaj u njoj
ostaje isti
samo se riječi
igraju.
Kada pronađem staru pjesmu,
uvijek smo nasamo,
a ona kao da je naga,
kao da je u njoj nešto
nedovršeno.
(Ili ja to samo mislim?)
Milujem svaku riječ
pomno joj birajući mjesto.

Stavljam točku na kraj,
gotova je,
savršeno nesavršena;
s olakšanjem ju odlažem.
Nakon dugo vremena
nalazim ju opet.
Ponovno čitam
poznate retke,
mijenjam,
dodajem,
vraćam sve
kako je bilo...

Eh, kad bi stare ljubavi
bile kao stare pjesme.

21. Recital „Željka Boc”

III.

...Naša prazna kuća i sad čuva zvuke
veselja i sreće što nam Bog je dao;
molitve i pjesme, ciku, nestašluke –
kao biser smijeh se kućom prosipao...

V.

... Jačalo je blago u polju i staji,
veliku je plodnost dobri Bog nam dao;
u toru i kući, mnogi porodaji –
nizali smo draga čeda, biser kao...

Od mnoštva radova pristiglih na ovogodišnji Recital, moju punu pozornost privukle su pjesme: *U ljubavi i smrti (sonetni vijenac)*, *Inkognito*, *Stara pjesma*, *Naušnice*, *Šašava prolaznica*, *Ljubav na selu*, *Dani od kiše*, *Kišni requiem*, *Ti koja imaš nevinije srce...*

Ne znam ni tko su, ni što su, ni odakle su autori, ali sudeći po njihovim pjesmama mi smo, zaista, najbliži rod.

Tako sam sretan i radostan što nam je 21. Recital poklonio sonetni vijenac. Takva ljepota, takva uzvišenost, takva Božja blagobit rijetko se može doživjeti u našem kratkom ljudskom životu.

Imam osjećaj da smo svi ovim sonetnim vijencem počašćeni i nagrađeni – i utemeljitelji Recitala „Željka Boc”, i prosudbeno povjerenstvo, i sudionici, i cijela Marija Bistrica.

Ono što riječ rodi, nema smrti.

Ljubim ruku koja nam rodi ovoliku ljepotu i radost.

U Zagrebu, 29. 01. 2024.

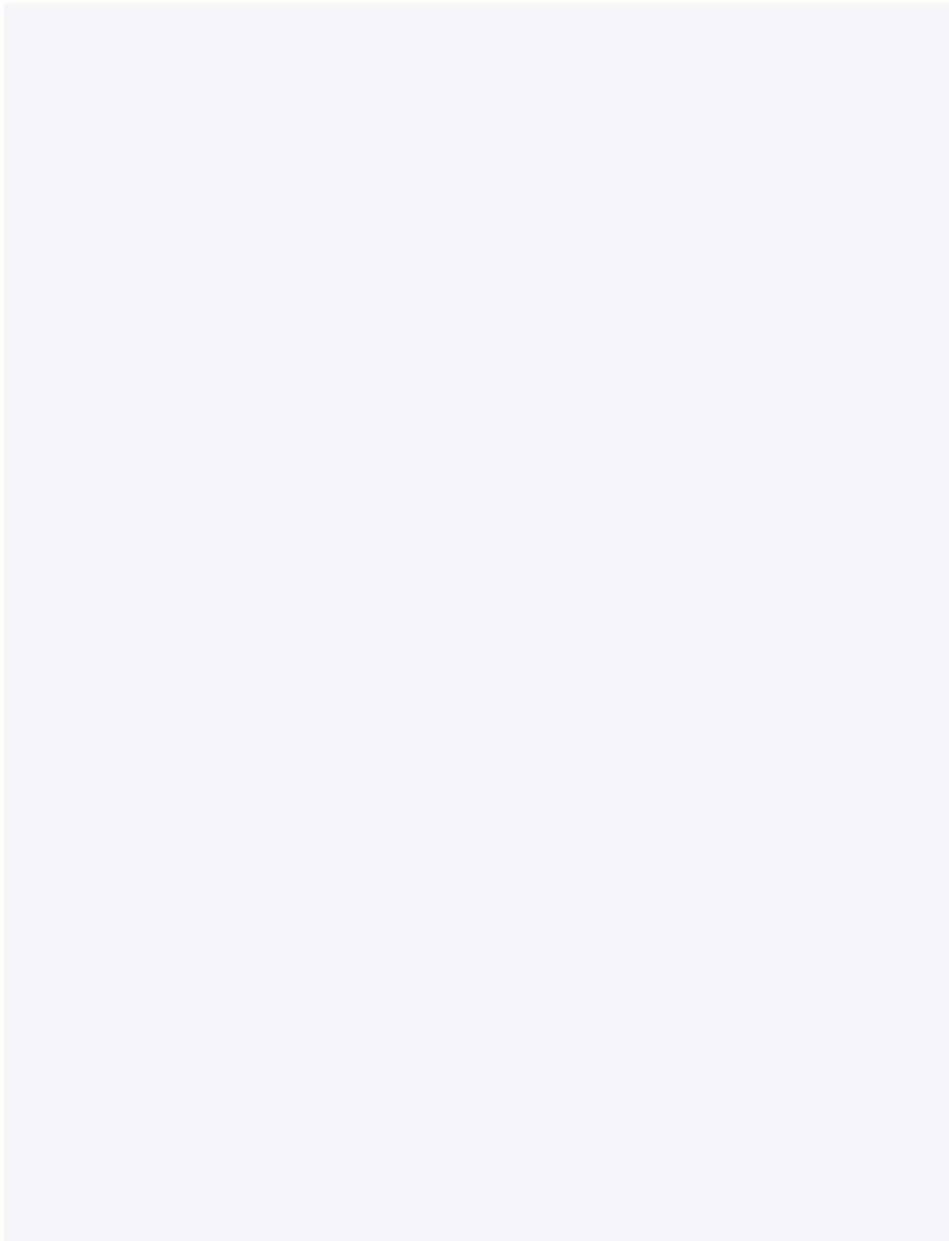
Enes Kišević

SADRŽAJ

HOD SE NASTAVLJA

XXI. RECITAL LJUBAVNE POEZIJE

„Željka Boc”

Pokrovitelji:

Krapinsko-zagorska županija
Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke
Općina Marija Bistrica

Glavni sponzor:

Ljekarne Švaljek, Marija Bistrica

Sponzori:

Foto-video Klik, Marija Bistrica
Marija Dijanić, Marija Bistrica

Sponzori nagrada:

Birgit Brlečić Pavlek, Zlatar
Damir Kukavica, Donja Stubica
Nadica Čižmek, Konjščina
Udruga branitelja domovinskog rata
„Sveti Juraj”, Gornja Stubica

Glavni medijski pokrovitelj:

Radio Marija Bistrica

Medijski pokrovitelji:

Radio Hrvatsko zagorje Krapina
Radio Stubica
Radio Zlatar
Zabavni radio

Organizatori:

Općinska knjižnica i čitaonica Marija Bistrica
Radio Marija Bistrica